

5.8.2020

Sosiaali- ja terveysministeriö

Lausuntopyyntö iäkkäiden henkilöiden palvelukokonaisuutta koskevan lainsäädännön uudistamisesta

STM on pyytänyt lausuntoa työryhmän ehdotuksesta iäkkäiden henkilöiden palvelukokonaisuutta koskevan lainsäädännön uudistamisesta (STM raporteja ja muistioita 2020:16).

Hallitusohjelma sisältää useita kirjauksia väestön ikääntymiseen ja sen tuomaan yhteiskunnalliseen muutokseen varautumiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmä on valmistellut hallitusohjelman toteuttamiseen tähtäviä esityksiä jatkovalmistelua varten.

Työryhmä on aiemmin tehnyt ehdotuksen vanhuspalvelulain muuttamisesta siten, että lakiin lisättäisiin säännökset iäkkään henkilön palvelutarpeen ja toimintakyvyn yhtenäisen arviointijärjestelmän käyttöönotosta sekä ympärivuorokautisen hoidon sitovasta henkilöstömitoituksesta. Hallitus antoi näistä lainmuutosesityksen 6.2.2020 ja laki vahvistettiin siirtymäaikaan liittyvin muutoksin heinäkuussa.

Työnsä toisessa vaiheessa, johon lausuntopyyntö liittyy, työryhmä ehdottaa jatkovalmistelua iäkkäiden henkilöiden asumisen monimuotoisuuden edistämiseksi, hoitoa ja huolenpitoa turvaavien palvelujen kokonaisuuden selkeyttämiseksi, kotiin annettavien palvelujen laadun ja saatavuuden sekä niiden toteuttamisen seurannan parantamiseksi.

Asumisen monimuotoisuuden edistämiseen, hoitoa ja huolenpitoa turvaavien palvelujen kokonaisuuden selkeyttämiseen valtiovarainministeriöllä ei ole huomautettavaa. Kotiin annettavien palvelujen laadun ja saatavuuden sekä niiden toteuttamisen seurannan parantamisen osalta valtiovarainministeriö muistuttaa julkisen talouden kestävyysshaasteista, erityisesti kuntatalouden osalta. Raportissa todetaan, että ”Tehostetun palveluasumisen henkilöstöä koskeva suositus on korvautumassa vanhuspalvelulakiin lisättävillä säännöksillä. Kotihoidon henkilöstön osalta olisi vastaavasti syytä harkita vanhuspalvelulain täydentämistä.” Valtiovarainministeriö edellyttää, että tässä harkinnassa otetaan huomioon julkisen talouden kestävyys, valtiotalouden kehys ja kuntien kyky ottaa vastaan uusia velvoitteita. Harkintaan liittyy ehdotukseen 4 liittyvä tärkeä kirjaus ”Mahdolliset lain muutokset valmistellaan monipuolisen ja huolellisen tarve- ja vaikutusarvioinnin pohjalta.”

Raportin luvussa 3.2. on useita valvonnan kehittämiseen liittyviä ehdotuksia. Valtiovarainministeriö toteaa, että valvonnan kehittäminen on kannatettavaa ja valvontaa ja lupahallintoa tehostavien sähköisten rekisterien kehittäminen on perusteltua. Mahdollisuus suunnata valvontaviranomaisten resurssit riskiperusteisesti sekä rekistereitä ja sähköisiä tietovarantoja koskevat esitykset mah-

dollistaisivat valvontatoiminnan tehostamisen. Toiminnan tehostamiseksi palveluntuottajarekisterin olisi perusteltua kattaa vanhuspalveluiden lisäksi myös muu viranomaisvalvonnan näkökulmasta samankaltainen luvan- tai ilmoituksenvarainen toiminta. Raportissa myös ehdotetaan, että mahdollisuudet kaiken sosiaali- ja terveyspalveluihin kohdistuvan valtion valvonnan kokoamiseksi valtakunnalliseen virastoon tulisi selvittää. Valtiovarainministeriö toteaa, että ajalle 11.6. – 31.12.2020 asetetun parlamentaarisen työryhmän toiminnan yhteydessä on tarkoitus selvittää mm. Valviran ja aluehallintovirastojen sosiaali- ja terveyspalveluiden valvontatehtävät sekä muut aluehallinnon tehtävien uudelleenjärjestelyt.

Samassa luvussa esitetään myös lääkehuoltoon liittyviä ehdotuksia. Yksi esityksistä liittyy tehostetun palveluasumisen yksiköiden oikeuteen ylläpitää rajattua lääkevarastoa asukkaiden äkillisiä lääkitystarpeita varten. Valtiovarainministeriö näkee ehdotuksen tärkeänä sekä potilasturvallisuuteen että julkisen talouden kestävyYTEEN liittyen ja toivoo asian pikaista etenemistä

Viimeiseksi valtiovarainministeriö muistuttaa hallitusohjelman kehysäänöstä: hallitusohjelman mukaisia ja muita toimenpiteitä toteutetaan vaalikauden kehysten mahdollistamissa rajoissa. Hallitusohjelman mukaan kuntien tehtäviä ja velvoitteita lisäävät tai laajentavat toimenpiteet kompensoidaan nettomääräisesti muuttamalla valtionosuuksia vastaavaa kiinteää määrärahaa sataprosenttisesti taikka poistamalla muita tehtäviä tai velvoitteita. Lisäksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 55 § 2 momentin mukaan uusissa ja laajentuvissa valtionosuustehtävissä valtionosuus on 100 prosenttia uusien ja laajentuvien tehtävien laskennallisista kustannuksista, ellei valtionosuustehtäviin tehdä vastaavan suuruisia vähennyksiä.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä Martti Hetemäki

Osastopäällikkö, Budjettipäällikkö Sami Yläoutinen